

УДК 316.462

І. А. Лукіян
аспірант кафедри філософії
Національного університету «Одеська юридична академія»,
заступник начальника юридичного управління
Департаменту комунальної власності
Одеської міської ради

ВЛАДА ЯК ФЕНОМЕН КОМУНІКАЦІЇ

Постановка проблеми. Влада, як відомо, тією чи іншою мірою спирається на комунікацію та комунікативну культуру в цілому. Проте сам концепт влади досі вживається по-різному, починаючи з перших праць Платона й Арістотеля, у яких можна знайти багато цікавих роздумів щодо влади, її властивостей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці філософських визначень владних інтенцій комунікації присвячено багато робіт як західних дослідників (таких як К.-О. Апел [1], Х. Арендт [2], Ю. Габермас [7]), так і українських учених (Є. Бистрицького [4], О. Білого [5] та інших), адже виміри міжкультурних взаємодій у контексті глобалізаційних відносин розкрито недостатньо.

Метою статті є визначення соціально-філософських вимірів проблеми комунікативної презентації влади в пострадянському просторі.

Методологічною основою роботи є метод політичної антропології та дескрипції політичних процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливо зазначити, що концепт влади та саме її розуміння було суто історичним етапом розвитку громадянського суспільства й соціуму в цілому. Так, Платон розглядав владу як силу, що засновується на специфічному знанні – знанні правління [10]. Тобто казуальність при цьому є одним із важливих чинників влади. На переконання Арістотеля, влада спирається на знання, політику; він також визначає владу як специфічне пізнання – пізнання влади над людьми в її найбільш загальному вигляді. Арістотель визначає владу як певну здібність або належність будь-якої складної системи. Тобто владний компонент стає своєрідним законом природи. Проте влада розуміється суто інституціонально (як інституція) і субстанційно (як певна субстанція), тобто як підоснова здійснення функціонування соціальних систем. Так, влада в Арістотеля відіграє роль активної форми, що трансформує пасивну матерію в наявні предметні комплекси, які оточують людину, а соціальне життя забезпечує організацію сумісної діяльності та здійснює певну стабілізацію відносин у соціальних системах [3]. На думку Т. Гоббса, влада – це певні наявні засоби досягнення в майбутньому певного блага. Тобто спостерігаємо натуралізацію, субстанціалізацію й казуальне розуміння влади як певного пізнання.

Отже, Т. Гоббс розумів владу як певні механістичні зв'язки, контакти, зіткнення, які вибудовуються в соціумі. Тобто він розглядав владні відносини як асиметричні й конфліктні, що відображають можливість панування одних людей над іншими [8]. Звичайно, великим досягненням було створення концепції влади М. Вебером, який уже відходить від субстанційного розуміння влади та характеризує її як вірогідність того, що актор у змозі реалізувати свою волю в соціальному відношенні всупереч тим запереченням і незалежно від того, на чому ця вірогідність засновується [6, с. 83]. М. Вебер визначає певні риси влади, зокрема належність індивідів до певних структур, які формуються відношеннями між ними. Влада повинна визначатися у термінах вірогідності й можливості. Засадничі реалії влади можуть виникати в різних відносинах, проте влада завжди існує тоді, коли здійснюється певний конфлікт, і виникає вона завжди всупереч інтересам людей, намагаючись здійснити відносини, за яких між індивідами виникають зв'язки, коли один здійснює акцію владної дії, а інші повинні підкорятися цій дії [6].

Головна роль влади завжди визначається як примус, вплив, дія, активність, своєрідна функція регулювання відносин між людьми. Вважається, що влада можлива лише в людському світі, у тваринному світі вона не існує. Тобто комунікація стає головним фактором упровадження влади та її здійснення як інституції, як механізму. Особливо на цьому наполягає Х. Арендт, яка вважає, що влада нічого не варта, якщо не розповсюджується, не структурується у вигляді певних актів комунікації [2]. Однак влада належить не індивідам, не окремому лідеру, незважаючи на всю його харизму, а групі, колективам людей. Люди сумісно створюють владу завдяки комунікативному простору та тій діяльності, яка відбувається в цьому просторі. Усі акти й усі актори владних дій – це те, що можна назвати феноменом комунікації. Політика – це дія словами, це саме комунікативна діяльність, за якої саме відбувається політична дія.

Комунікація стає важливим фактором політичних акцій. Комуніканти – це ті, хто говорить, і ті, хто слухає; їх діалог або інколи своєрідні конфлікти (не лише вербальні, а й політично конфліктні акти) – це своєрідні політичні дебати, політичні рольові ігри, коли влада створює рівні можливості для здійснення цих ігор хоча б у суто номінативному вигляді. Влада належить групі людей, які не можуть існувати один без одного, проте ця група повинна регулювати свої політичні стосунки. Якщо група розпадається, а колектив втрачає свою соціокультурну здатність до діалогу, то влада також стає непотрібною, припиняє своє функціонування. Говорять, що влада справді здійснюється в колективі, адже влада діє від певного імені. Індивіди, які не мають влади та не здійснюють владу, мають потребу вступати в діалог і певною мірою сприймати владні функції або не сприймати їх. Х. Арендт чітко визначає категорії «влада» й «насильство», вважаючи, що вони є антиподами.

Лідер, який проводить владні функції, частіше «спокушає», ніж проводить владу у вигляді насильницьких актів. Якщо він і застосовує насильство, воно має бути легітимним, тобто має бути раціонально обґрунтованим як необхідний компонент тієї чи іншої політики. Отже, ідеально влада розглядається як механізм, коли збираються різні суб'єкти владних функцій, влада допомагає людській здібності не просто жити й діяти, а діяти разом і злагоджувати свою здатність продукувати ті чи інші цінності. Влада, сила, могутність, авторитет, насильство – категорії, які тією чи іншою мірою стоять поруч, проте характеризують владу з різних боків.

Х. Арендт стверджує, що саме активна дія (*vita aktiva*, як вона вказала в одній зі своїх книг) потребує публічності, певних комунікативних реалій, комунікативного публічного простору, оскільки без нього вона просто не може себе здійснювати. Тобто саме коло владних функцій визначається певною здібністю впливати на децо та здібністю проводити певні акти [2]. Це певне право здійснювати владні функції, керувати кимось для чогось. Це певне панування, могутність, сила. І це право керування державою – політичне панування й право, що здійснюється певними інституціями, тобто певними керівними органами. Тобто влада – це досить складна, розгорнута диспозиційна структура, де в основі самої владності лежать здібність і можливість проводити активні акти втілення тих чи інших інструментально визначених актів владного функціонування.

Влада спирається на певний потенціал казуальних відносин, у яких людина здійснює поведінку та усвідомлює цю

поведінку відповідно до тих намагань, які мають цілераціональне обґрунтування. Отже, форми деперсоналізації, тобто влади без особи, без імені, певною мірою можливі, проте це вже влада дискурсу, влада тексту, влада, яка існує як механізм донесення тієї чи іншої інформації. Однак політична влада обов'язково має свого суб'єкта, і цей суб'єкт тим чи іншим чином обов'язково персоніфікується. Саме ця персоніфікація стає однією з важливих потенцій, у широкому значенні виражаючи спрямованість суб'єкта на те, що стає об'єктом політичної волі.

Це можуть бути люди, які потенційно сприймають весь об'єм інформації. Для того щоб виник легітимний і завершений комплекс владного здійснення політичної діяльності, включаються такі компоненти, як віра, надія, благоговіння тощо, навіть етичні, моральні норми, що стають засадничими для розуміння влади як суто людського, не деструктивного, а позитивного феномена. Отже, сама по собі ситуація, коли влада визначає межу й цілераціональний комплекс, що казуально презентує ті чи інші намагання, осмислюється, рефлектується та стає важливим фактором легітимації влади. Легітимація – це необхідна реальність, яка має правове обґрунтування.

Ресурси влади надзвичайно різноманітні: знання, вміння, воля, фізична здібність, естетичні якості, риторичні прийоми, комунікативна палітра впливу на аудиторію тощо. Політичні системи, які діють у сучасному пострадянському просторі, є досить розгалуженою мережею, у якій у досить вузькому «коридорі» політичних реалій політичні системи визначаються як певні політичні інститути, партії, владні угруповання, громадські рухи, об'єднання, профспілки тощо.

Отже, етатизм як система державотворення в засобах масової інформації стає самодостатнім феноменом, симулякр, засобом і механізмом збереження певною елітою влади та намаганням продовжити своє владне функціонування будь-якими засобами, перекладаючи ціннісні орієнтири з одного вектора політичних відносин на інші. В. Полохало досить категорично заперечує етатизм саме такого безпринципного зразка та пише: «Поряд з етатизмом в Україні знайшла собі місце охлократія (її чомусь в Україні вперто називають демократією). Охлократію в Україні характеризують такі ознаки: некомпетентність політичної влади, неповага до закону, розуміння права як волі держави, використання настроїв певних соціальних груп для реалізації вузько корпоративних інтересів. Охлократія, або українська демократія, разом з етатизмом стала вдалим прикриттям дилетантизму влади. Формальне посилення на важливість державних завдань, розбудови державності в етатистському розумінні й демократичних перетворень в охлократичному сенсі знімало відповідальність державних урядовців і давало змогу задовольняти власні вузькокланові інтереси. Саме за таких умов усе виразніше стало окреслюватись місце інституту президентства як ключового елемента політичної системи. Усі інші інституції, а саме політичні партії, громадські об'єднання, мали стати сателітами провідного суб'єкта політичних відносин» [11, с. 136].

Розпочався також процес одержавлення партій. Виникає провладний партійний простір, який стає одним із важливих механізмів легітимації влади та, більше того, функціональним типом збереження діючої влади. Наскільки актуальна ця політика, важко сказати, проте еквівалентність її можна чітко простежити і в Росії, і в Україні, і в інших країнах колишнього СРСР. Сама диспозиція опозиції й правлячої еліти потрапляє в дуже вузький коридор казуальності в рефлексії владних функцій. Тобто опозиція до президента – це руйнація незалежної країни, це фактично той основний лозунг, який закріплював владу президента та певною мірою ставав одним із шаблонів казуалізації влади й водночас її симуляції.

Наступний шлях легітимації діючих владних режимів – створення малочисельних квазіполітичних партійних угруповань, тобто розпорощення партійного потенціалу чисто номінативно. Коли в країні налічується майже сотня партій, і всі вони є своєрідними номінативними системами, то така мультипартійність і поляризація потрапляє в ситуацію до-

силь складних обставин, коли радикалізуються національні ідеології партій, а також соціалісти й комуністи, чітко визначається провладна партія. Опозиція тяжіє до певних дисфункціональних процедур, які призводять до того, що вона не витримує конкуренції з реалізованим у старий спосіб партійним режимом провладних партій та певною мірою покладається на розмиту тактику боротьби без явно визначеного лідерства.

Конфліктологія як простір політичної влади й простір політичних систем не осмислюється як своєрідна гармонізуюча система, що потребує консенсусу, злагоди та прийняття спільного політичного рішення. Усе більше вона потрапляє в коридор архаїчних протиставлень «ми – вони», усе більше стає бінарною, деструктивною й фактично несистемною. Усе більше концептуалізація політичних дій призводить до інновацій у номінативному вимірі. Так, зокрема, виникає нове слово «еліта», яке ще більше заплутує ситуацію. До еліти відносять тих, хто належить до державних органів: чиновників, членів парламенту, лідерів політичних угруповань. Еліта також визначається як елітарний простір, який існує в суспільстві, особливо в громадянському суспільстві, а сама елітність – як певна якість, своєрідний ідеологічний камуфляж, своєрідна футурологія оформлення певної групи, що в посткомуністичних умовах здійснює політичну функцію.

Тобто еліта – це певні обранці, кращі; якщо звернутись до етимології цього слова, воно походить від латинського «*eligare*», а вже від нього виникає французьке «*elite*». Тобто еліта – це певна добірність, надлишкова в певному сенсі реальність, яка виходить за контекст повсякдення та має бути сакральною визначеною, хоч ця сакральність не обов'язково є традиційною, проте ідеологічною; еліта – певні верстви населення, які мають деяку довіру та наділяються певною легітимністю, яку отримують від електорату.

У контексті владних комунікацій велике значення має мова влади, яка, як відомо, тяжіє до усталених оборотів, штампів, кліше. Якщо ми поглянемо на твори класиків радянської доби, творчість яких завершує повне зібрання творів М. Горбачова, то це суцільні штампи, які можна було бачити в усіх газетах, набрані блоками й просто вмонтовані в певні структури, які заповнювали рядками простір комунікації.

У пострадянському просторі виникає новий дискурс, який характеризує нігілізм чи етатизм, якщо при цьому промова презентується в контексті державотворчості або охлократії, коли промова виглядає як дискурс чорного піару, у режимі страйку тощо. Отже, зараз існує багато своєрідних конфліктних оцінок, формується різна планова система оцінювання. Коли ж виник пострадянський простір, який уже потім став посткомуністичним утворенням національних держав? Вважають, що засадою посткомуністичного типу промов або дискурсів є нонконформізм. Після хрущовської відлиги виникає новий комунікативний дискурс, коли утворюються певні угруповання інтелігенції. Це насамперед творча інтелігенція, коли художники збирались групами на квартирах, створювали квартирні виставки. Уже існував більш-менш налагоджений комунікативний зв'язок із Заходом, «самвидав».

Усе це жорстко переслідувалось владою, проте такі тортури певною мірою надавали творцям нового простору культури (уже пострадянського простору) деякої харизми. Так, варто зазначити, що посткомунізм виник не відразу з руйнацією комуністичної партії. Він виник у надрах комуністичної ідеології, пропаганди й комуністичного соціуму. Акт сакралізації влади також почався згори. Так, режисер М. Ромм стверджував, що творча інтелігенція, зібрана М. Хрущовим у Палаці Рад у Москві, починала з дивного акту – причащення до нових цінностей. Тобто в буфеті вже не було розподілу на еліту, вождів і плебс. Режисер розповідав, як за одним із творчих майстрів кіно зайняв чергу сам М. Хрущов [12].

Це причащення до нового дискурсу, до нових комунікативних реалій, що відбувалось із простих комунікативних актів: з їжі, з буфету. Це не проста подія, коли на побутовому рівні в комунікативний простір вноситься нова ідеологія,

що досить швидко долає всі бар'єри кухонь, катакомбні реалії нонконформістських угруповань та стає всезагальною й загальною можливою стратегією, що саме фактично спонукало до руйнації комуністичної системи.

Г. Почепцов вважає, що фактично тим, хто створив перебудову, і тим, хто зруйнував засадничі положення комуністичної партії, був не М. Горбачов, а Л. Брежнев. Саме в його час виникають той нігілістичний простір і тотальна деконструкція соціуму, коли лідер ставав явно комічним персонажем, а тому в комунікативному просторі владних відносин виглядав анахронізмом. Якщо лідер стає анахронізмом, то анахронізм стає й уся ідеологічна та політична система. Г. Почепцов стверджує: «У масовому сприйнятті Л. Брежнев виявився першим із генсеків, який незаконно надів на себе маску героя. <...> Щодо Л. Брежнева формується подвійне сприйняття: він веде себе за моделлю героя, проте його сприймають за реальною поведінкою» [12, с. 365].

Однак влада й комунікація настільки пов'язані, що образ лідера – це образ-імідж, імагінативний простір сакральної влади. Якщо імагінативний абсолют (за Я. Голосовкером) не відповідає тим оригіналам, які лежали в засадах його легітимації, він швидко перестає бути абсолютним [9]. Так, радикальний нігілізм, який уже проторував собі шлях у просторі нонконформізму, призводить до того, що змінювались не лише стереотипи, штампи, кліше, а й сам стиль, конфігурації спілкування, образи та ідеали.

Тобто доба посткомунізму починається в самих надрах комуністичного комунікативного простору, адже ніхто в часи Л. Брежнева не міг собі уявити, що вона закінчиться так безславно, як це відбулось уже в часи М. Горбачова. Можна по-різному оцінювати вклад М. Горбачова в демонтаж і деструктивні процеси, які відбулись на теренах СРСР, проте він також був швидше другорядною фігурою, ніж продуцентом міфологем та ідеологем, які прийшли замість кухонних реалій, анекдотів і катакомбної культури часів Л. Брежнева. М. Горбачов веде себе як амбівалентний персонаж політичного шоу. Він порушує статистику некомунікативних або дисконікативних реалій вождя, який мало говорив, однак за нього говорила преса. М. Горбачов починає говорити, сам іде до людей, зупиняє машину несподівано, виходить до натовпу та починає вести себе, як поп-актор, не ктор, а акт р, він відіграє роль того, хто начебто з народу прийшов у найсвятіше – сакральний простір живих богів на троні. І саме при цьому він намагається проводити лінію перебудови або так званої демократизації чи модернізації комуністичного простору.

Він думає, що це гра, що цей простір можна модернізувати, можна словами, промовами й певними кліше здійснити нову реальність. Однак якщо певні механізми та комунікативні фактори сакралізації влади діяли в тоталітарний час, то далі вони вже не діють. Коли слів багато, нігілізм розквітає саму забудову комуністичної реальності, саме слово вже стає десубстанційним. Так, якщо в газеті «Правда» виходила стаття, то на неї мали реагувати відразу, знизу доверху. У часи «перебудови» в газеті «Правда» стаття вже нічого не значила. Тобто бачимо абсолютно інший дискурс, абсолютно іншу комунікативну реальність і помічаємо, що відбуваються інновації, проте ці інновації вже некеровані.

Усім відомий штамп М. Горбачова: «Політика – це поле можливого». Проте реальність впевнювала в іншому: це поле неможливого. Так, загадкова, навіть детективна історія відбувається як ГКЧП, де доля М. Горбачова у Форосі виглядає як своєрідний маніпулятивно-симулякрний спектакль, утворений самим гравцем і головним актором цього театрального інсценування – М. Горбачовим. У «Московських новинах» М. Горбачов писав: «Зміни таких масштабів, та ще в такій величезній країні – справа величезна й надзвичайно складна. Не можна гаяти часу, проте не можна й прискорити його. Не можна не бачити реальні умови, реальні підстави для тих чи інших подій або обставин. Адже новини з революційним поштовхом підганяють, підштовхують до більш радикальних змін. Проте не завжди можна розгледіти сутність того, що відбувається, адже в політиці можливо робити лише те, що можливо» [12, с. 360].

Здається, сам факт спроби вийти сухим із води привів М. Горбачова до того, що він стає не просто поп-артистом, а несправжнім актором. Його гра в пуч, гра в того, хто був ув'язнений у Форосі, і сподівання на те, що він має старенький радіоприймач, – це явний блеф. Зараз уже цілком визначено, що він не міг узяти на себе сміливість визначити провину в Тбілісі, Вільнюсі, навіть саме ГКЧП різко відкинуло його на периферію. Йому вже ніхто не вірив. Багато слів, багато обіцянок, сподівання швидко перебудувати країну, змінити ідеологічні нарації великих систем комуністичного простору та замінити їх новим нарративом ліберального демократизму, як і намагання швидко модернізувати ту систему, що не піддається модернізації, привело до того, що ця система була приречена на знищення.

Висновки. Етатизація реальності в межових ситуаціях політичної комунікації, перетворення політики на шоу – це симптом. Симптом, за яким відбувається вибух, якщо ці системи побудовані в межах бінарних опозицій, на переконання Ю. Лотмана. Естетизація політ-шоу, масовізація політики в недалекому минулому привели до зламу всього величезного простору комуністичного світу. Та шоу-політична реальність, яка виникає нині в Україні за допомогою деяких мас-медіа, також є небезпечною. Вона створює надзвичайно нігілістичні інтенції, виникає досить складний амбівалентний простір політичного видива, коли політика сприймається як суцільне зло, як суцільна гра й суцільне шоу.

Звичайно, цей механізм не просто задіяти. Ідеться про те, що сам комунікативний простір влади як феномен комунікативного простору існує в режимі функціонування систем, які виникли на теренах пострадянських реалій. Це надскладний, драматичний механізм, який, однак, нагадує, що політика є мистецтвом, а саме мистецтвом керувати. І цей мистецький, художній аспект, який спочатку романтично привів до владних крісел письменників, людей з інтелектуальним багажем, зараз приводить зовсім іншу публіку. Адже естетизація політичного простору, шоу-масовізація політичних актів є тривожним симптомом, який свідчить про те, що процес перебуває в бурній стадії свого розвитку, у тих парадигмальних реальностях політичного життя, які є еквівалентними в усіх країнах посткомуністичного простору.

Якщо поп-реальність шоу здійснюється в легітимних, екранних, переважно візуальних формах комунікації, які транслюються на телебаченні, перетворюючи таким чином політичну дійсність на ігрову площадку, то мітинг – та сама форма шоу-презентації влади, проте вже в неінституціонової формі. Тобто перформативне виказування, яке несе в собі сугестію, спонук до дії, і конотативне виказування, яке лише описує подію з боку, – це дві крайні точки політичної реальності, які здійснюються в межах політичного дискурсу. Однак намагання змінити реальність словом не завжди приводить до справжніх результатів. Слово – не гнучкий механізм, як здавалося б. Слово є субстанціальним, несе в собі пам'ять часу. Якщо слово ще вписується в усім відомі дискурси, штампи, обороти промов-кліше, то таке слово відразу ж потрапляє в коло глобального нігілізму, осміювання, отупіння та рідко приводить до позитивного результату. Мова як носій національної самосвідомості є важливим фактором, і недарма в Україні зараз політична боротьба загострила саме мовну проблематику.

Література

1. Апель К.-О. Трансформація філософії / К.-О. Апель ; пер. с нем. В. Куренной. – М. : Логос, 2001. – 344 с.
2. Арент Х. Vita activa, или о деятельной жизни / Х. Арент ; пер. с нем. и англ. В. Библина. – СПб. : Алетейя, 2000. – 437 с.
3. Аристотель. Политика / Аристотель // Аристотель. Сочинения : в 4 т. / Аристотель. – М. : Мысль, 1976–1983. – Т. 4. – 1983. – С. 375–644.
4. Бистрицький Є. Посткомуністична філософія посткомуністичної доби / Є. Бистрицький // Політологія посткомунізму / за ред. В. Полохала. – К. : Політична думка, 1995. – С. 13–67.

5. Білий О. Національна держава, влада й усталення інфра-мистецтва / О. Білий // *Contemporary art – нові території* : матер. доповідей (м. Київ, 20–22 листопада 2005 р.). – К. : Eidos, 2006. – С. 118–148.

6. Вебер М. Избранные произведения / М. Вебер. – М. : Прогресс, 1990. – 804 с.

7. Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості. Дослідження категорії громадянське суспільство / Ю. Габермас. – пер. з нім. – Львів : Літопис, 2000. – 265 с.

8. Гоббс Т. Левиафан, или Материя, форма и власть государства церковного и гражданского / Т. Гоббс. – М. : Мысль, 1991. – 731 с.

9. Голосовкер Я. Логика мифа / Я. Голосовкер. – М. : Наука, 1987. – 220 с.

10. Платон. Государство / Платон // Платон. Собрание сочинений : в 4 т. / Платон. – М. : Мысль, 1990–1994. – Т. 3. – 1994. – С. 79–421.

11. Полохало В. Українська політична система на тлі посткомуністичної трансформації / В. Полохало // *Політологія посткомунізму* / за ред. В. Полохала. – К. : Політична думка, 1995. – С. 135–142.

12. Почепцов Г. Семиотика / Г. Почепцов. – К. : Рефл-бук, 2002. – 432 с.

Анотація

Лукиян І. А. Влада як феномен комунікації. – Стаття.

У статті надається аналіз феномена влади як фактора утворення політизованого комунікативного простору. Вказано на тісний зв'язок влади й комунікації, яка є головним фактором упровадження влади та її здійснення як інституції, як механізму, оскільки тією чи іншою мірою влада спирається на комунікацію та комунікативну культуру в цілому. Визначаються культурологічні виміри проблеми комунікативної презентації влади в пострадянському просторі. Розглянуто комунікативний простір влади як феномен комунікативного простору, що існує в режимі функціонування систем, які виникли на теренах пострадянських реалій. Крім того, комунікативний простір визначено як засіб презентації влади, її трансформації й селекції. Образ політика характеризується як комунікативний феномен – флеш-імідж.

Ключові слова: влада, культура, комунікація, етатизм, політика.

Аннотация

Лукиян И. А. Власть как феномен коммуникации. – Статья.

В статье анализируется феномен власти как фактор образования политизированного коммуникативного пространства. Указано на тесную связь власти и коммуникации, которая является главным фактором внедрения власти и ее осуществления как институции, как механизма, поскольку в той или иной мере власть опирается на коммуникацию и коммуникативную культуру в целом. Определяются культурологические измерения проблемы коммуникативной презентации власти в постсоветском пространстве. Рассмотрено коммуникативное пространство власти как феномен коммуникативного пространства, которое существует в режиме функционирования систем, возникших на попрциях постсоветских реалий. Кроме того, коммуникативное пространство определено как средство презентации власти, ее трансформации и селекции. Образ политика характеризуется как коммуникативный феномен – флеш-имидж.

Ключевые слова: власть, культура, коммуникация, этатизм, политика.

Summary

Lukiiian I. A. Power as the phenomenon of communication. – Article.

The article is devoted to the analysis of the phenomenon of power as a formation factor of the politicized communicative space. There is indicated the close connection of power and communication, which is the main factor of power introduction and its realization as an institution and as a mechanism. In fact power leans on communication and in general on a communicative culture. There is determined the culturological measuring of the problem of power communicative presentation in post-soviet space. Communicative space of power is considered as a phenomenon of communicative space that exists in the conditions of the functioning systems, that appeared in post-soviet reality. In addition, communicative space is explicated as means of power presentation, its transformation and selection. Herewith the character of politician is character described as the communicative phenomenon – corporal image.

Key words: communication, culture, etatism, politics, power.